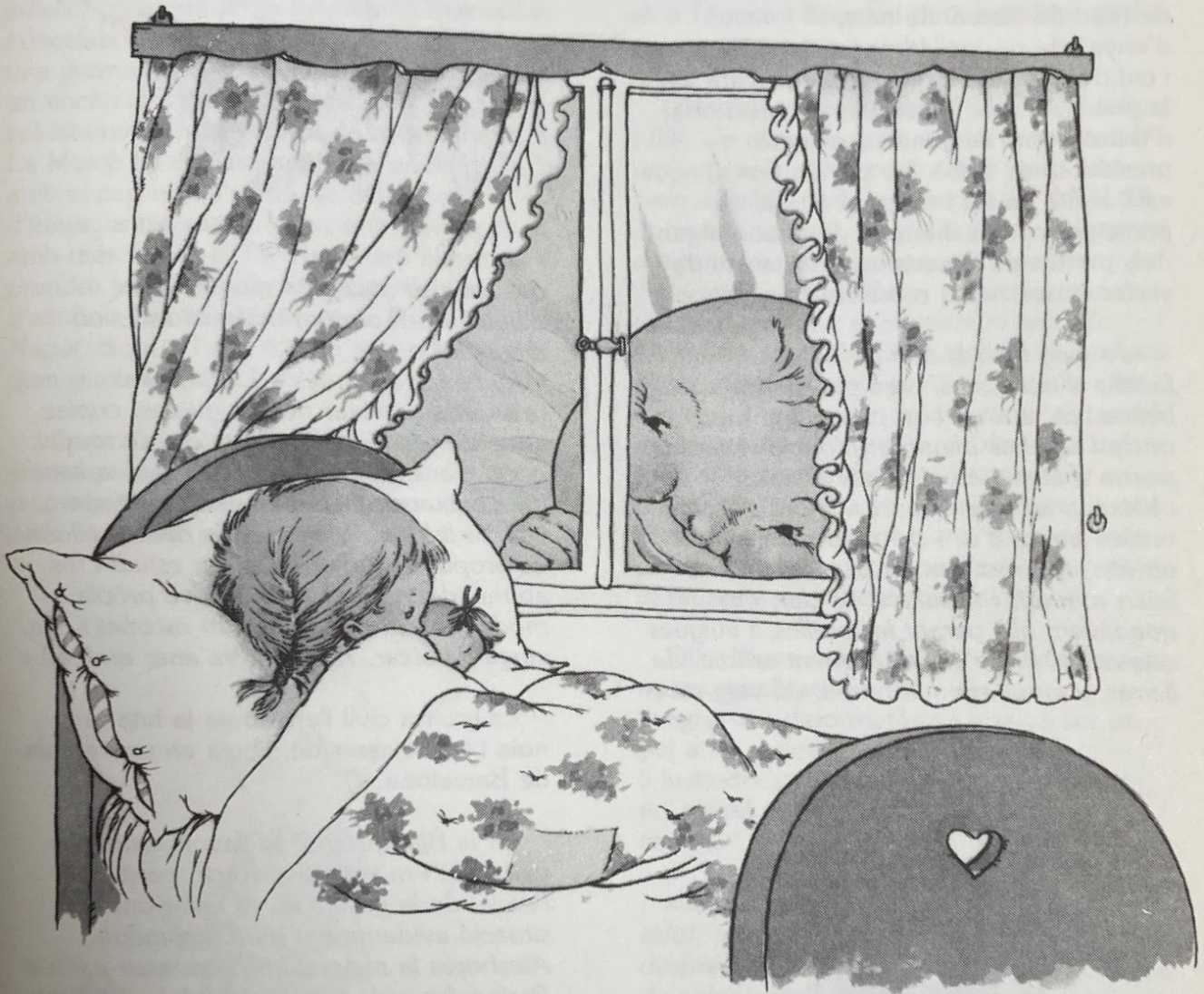

MERCÈ LLIMONA

Mercè Company-Concepció Carreras

És entranyable, la Mercè Llimona. A cop calent té l'aparença d'una àvia acollidora que sap que a l'hora de l'àpat pot presentar-se qualsevol dels seus cinc fills o algun dels seus molts néts, i sempre té més teca per si de cas. També podria

creure's que, sotmesa a la servitud a què l'obliga una llarga i possessiva malaltia amb què conviu des de fa molts anys, aquesta àvia es deixa anar pel pendent de l'immobilisme i es dedica a viure de glòries passades.

Però no és així (ja és prou cert allò que diuen de no fiar-se de les aparences) i aviat te n'adones, de l'error, quan la Mercè Llimona, la il·lustradora, parla i riu. Sobretot quan riu (és la seva una rialla sorprenentment jove i de nena entremaliada que sap que aconseguirà allò que pretén), i és llavors quan t'acomia des de les aparences i reconeixes en aquesta senyora colgada de fills i de llibres, de nés, d'anys i de reuma, la dona eixerida i cul de mal seient que, a hores d'ara és la presidenta de l'Associació Professional d'Il·lustradors de Catalunya (però presidenta de debò, no per fer bonic), que està al dia de tot i no perd ocasió de participar com a membre de jurat d'algun dels premis de la seva especialitat, ni de visitar exposicions, mostres, fires, actes...

«Jo vaig tenir la sort de néixer en una família d'artistes. El meu pare, com ja és ben sabut, era un bon pintor, i el meu oncle l'escultor Llimona. L'oncle vivia a la nostra mateixa escala, més amunt, i baixava a dinar a casa; a l'hora del cafè venien amics d'ell i del meu pare a fer la tertúlia, i a nosaltres, la canalla, no ens feien marxar, i nosaltres, és clar, ens quedàvem allà parant les orelles, i vulgues que no, el viure en un ambient artístic, de lletres... et va enriquant molt. Jo vaig saber

des de molt joveneta que volia ser dibuixant; ni pintora ni escultora, sinó dibuixant.

«Vaig anar dos anys a Llotja, però m'avorria dibuixar només guixos, copiar aquelles escultures que teníem de model; quan n'acabava una omplia tot el voltant de dibuixets meus i el mestre s'enfadava... Un dia li ho vaig dir al meu oncle i ell em va proposar que anés al seu estudi i fes apunts del natural amb la seva pròpia model; jo em posava en un raconet i apa, vingia dibuixar. Això em va anar molt bé.»

La guerra civil l'enxampa ja feta una noia i fent classes de dibuix en una escola de Barcelona.

«A la Blanquerna, jo llavors tenia uns vint anys i m'agradava força, però amb l'esclat de la guerra es va crear una situació evidentment molt incòmoda. Aleshores la meua il·lusió era anar-me'n a París a fer 'vida d'artista' però ho veia tan difícil que ni m'ho plantejava seriosament, fins que per una circumstància fortuïta vaig aconseguir que em donessin el passaport i aleshores sí: cap a París! Allà vaig estar-hi nou mesos que van ser molt importants per a mi. En primer lloc perquè per sobreviure ja vaig començar a fer

il·lustracions, i després perquè vaig veure el que es feia fora de casa, vaig adonar-me de la importància de la qualitat en el treball i de tenir una bona base de dibuix. Crec que això és essencial en la nostra feina.»

La vida a París és molt dura i ja es comença a mastegar la preparació de la segona guerra mundial; la Mercè Llimona, tot i sentint-se a gust en aquell ambient artístic, creu que ja ha assolit allò que volia i decideix d'anar a Sant Sebastià on viu una germana seva. Només arribar-hi ja té un encàrrec d'un editor basc per col·laborar en una revista de caire infantil. La Mercè ha tornat de França exultant, amb el cap que li vessa de dibuixos i d'idees, entre elles n'hi ha una que destaca amb més força: el Tic-Tac. Però abans de prendre forma de llibre el precedeixen d'altres, entre ells *Muñeco de Papel* i *Xupet*. Som a l'any 42 i ja ha esclatat la gran guerra.

«Encara vivia a Sant Sebastià, quan vaig anar a passar dos mesos a Berlín. Va ser una experiència apassionant, recordo que allà vaig veure el que representava ser

jueu; ja es copsava a l'ambient l'odi antisemita. En una cafeteria on jo acostumava a anar, van posar un rètol 'prohibida l'entrada als jueus'. Terrible...!»

Ja de nou a Barcelona, la Mercè Llimona es casa amb un xicot que no és de la professió però l'entén molt bé i l'estimula perquè hi posi tota la seva creativitat. Es diu Fèlix. La Mercè, independent com és, no dubta a avançar-se a l'època i lloga un petit estudi prop de casa seva, on va a treballar.

«Aleshores ja van anar succeint-se feina i fills. Jo amb una panxa així continuava enfilada a la meva cadira pim-pam-pim-pam il·lustrant sense parar... del 44 al 65 aproximadament, vaig dibuixar col·leccions d'estampes, felicitacions, etc., per can Subirana i també llibres, encara que dels primers ja ni tinc exemplars ni recordo massa bé els títols. El primer fill va ser una nena, després van venir els bessons, que em van donar molta feina; el tercer també va ser un nen i la petita, molts anys més tard, una altra nena. Però jo no vaig deixar de treballar en aquell temps, ja que aleshores era diferent d'ara, es tenia més ajuda. I sort en vaig tenir de la feina quan el reuma em va pegar de valent.»

Fills, llibres i malalties. Una malaltia amb nom complicat, que ve a ser reuma, progressiva-deformatòria i que va ser un pal a les rodes a la vida d'aquesta il·lustradora afectant-li, ironies de la vida, en aquell punt més delicat: les mans i les cames.

«Jo sempre havia tingut problemes de salut, però això va ser diferent, va ser poc després de néixer la petita, la Bibí. Un dia, de sobte vaig quedar clavada, sense poder-me bellugar.»

Anys sencers passats al llit, esperant aquesta recuperació que no venia; anys i panys estirada agafant-se al dibuix com una eina d'esperança, de no renunciar ni deixar-se vèncer.

«Dibuixava al llit totes les estonetes que podia; mai no vaig deixar de fer-ho. Fins que em van operar (i ho va fer el meu fill, que és cirurgià i té mans d'àngel). Després van dir-me que havia estat molt greu, no ho sé, potser sí, però... he tingut sort, ara estic molt millor que anys enrera.»

Ara treballa en una de les habitacions més il·luminades de casa seva, envoltada de llibres i de fotografies de fills i néts que somriuen en blanc i negre o en color. En els prestatges, a més, hi conviuen harmoniosament joguines antigues, d'aquelles de metall. I damunt la seva taula una crema antiinflamatòria.

«No deixo de treballar, cada dia una bona estona, però em cal reposar uns minuts cada hora, em poso aquesta crema a les mans, em faig una frega i continuo.»

La força de la constància i de la voluntat. Somriu amb malícia, assegura:

«Jo sóc Àries i sempre he volgut valer-me sola. Ja quan de jove vaig anar a París i a Berlín la meva mare s'esgarriava, però a mi no em feia cap por. I quant a la feina, jo estic molt d'acord amb totes les reivindicacions que ara fan els nous professionals de la il·lustració, però jo sempre he treballat amb drets, aquí i a fora. La majoria dels meus llibres han nascut a través dels jocs i de les històries que jo explicava als meus fills i de les coses que jo recordava de quan era petita, com són Joc i cançons, Del temps de l'àvia, Xupet..., i la sèrie de la Bibí ha estat inspirada en la meva filla petita. Tinc llibres publicats aquí, a casa nostra, i d'altres en una editorial francesa i en una de nord-americana. Si no hagués estat per la meva salut...» «La diferència més notable que ara jo trobo a la il·lustració, en comparació amb quan jo vaig començar, és el color i la qualitat d'impressió. Abans tot eren plomes o bitons, o bé reproduccions un tant minses. Ara, amb les noves tècniques, penso que els llibres per a infants han guanyat molt.»

La conversa s'enfila àgil per altres branques i aquesta semblança ràpida, feta a pinzellades, ja no dóna més de si.

Però una es pregunta veient i escoltant la Mercè Llimona, fins a on hauria arribat aquesta artista si la seva salut li hagués jugat net. Tanmateix, però, si bé professionalment ha tingut tants entrebancs, des de fora estant pot creure's que la vida li ofereix ara la cara amable: familiarment és una dona contemplada i amanyagada per cinc fills, gendres, joves i néts que l'adoren, i per un marit afectuós i sol·lícit, pendent tothora d'ella i de les seves necessitats de desplaçament, que la porta en safata. Professionalment ha sabut guanyar-se el total respecte de la nova fornada d'il·lustradors i l'admiració dels editors.

Només queda pendent un petit detall: ¿fins quan es pensa anar ajornant aquest homenatge que es té previst i que encara no troba el fil ni l'agulla? ¿Per què aquesta mania o aquest vici de deixar-ho tot per a després?

MERCÈ LLIMONA i RAIMAT

BIBLIOGRAFIA

PREMI CCEI. 1978
PREMI MINISTERIO DE CULTURA 1980
PREMI «CRÍTICA SERRA D'OR». 1984
PREMI DE LA GENERALITAT AL MILLOR IL·LUSTRADOR DEL LLIBRE INFANTIL. 1984

OBRES INFANTILS DE MERCÈ LLIMONA

Altres jocs i cançons

Barcelona: Hyma, 1978 (1a. ed.), 1979².
Nova presentació:
Barcelona: Hyma, 1980 (1a. ed.), 1983².
Edicions en castellà: *Otros juegos y canciones*.
Barcelona: Hyma*
Edició en francès: *Jeux et refrains*. Paris: Les Deux Coqs d'Or, 1982

Bibí i l'estiu

Barcelona: Hyma, 1981, 1982² (revisada i modificada).
Edicions en castellà: *Bibí y el verano*. Barcelona: Hyma*

Bibí i l'hivern

Barcelona: Hyma, 1983 (1a. ed.)
Edició en castellà: *Bibí y el invierno*. Barcelona: Hyma*

Bibí i la primavera

Barcelona: Hyma, 1981 (1a. ed.), 1984².
Edicions en castellà: *Bibí y la primavera*. Barcelona: Hyma*
Edició en francès: *Le Printemps de Félice*. Paris: Les Deux Coqs d'Or, 1982

Bibí i la tardor

Barcelona: Hyma, 1982 (1a. ed.), 1984².
Edicions en castellà: *Bibí y el otoño*. Barcelona: Hyma*

Blancanieves y los enanitos. Adaptación del cuento de los hermanos Grimm

Barcelona: Juventud, 1941 (1a. ed.), 1950², 1960³.

Bon dia! Gràcies! Si us plau!

Barcelona: Martín Casanovas, 1982
Edició en castellà: *¡Buenos días! ¡Gracias! ¡Por favor!*
Barcelona: Martín Casanovas, 1982.

Del temps de l'àvia

Barcelona: Hyma, 1978 (1a. ed.), 1979², 1980³, 1983⁴.
Edicions en castellà: *Del tiempo de la abuela*. Barcelona: Hyma*
Edició en francès: *Belles histoires d'autrefois*. Paris: Les Deux Coqs d'Or, 1982.

Ha nascut un infant

Barcelona: Hyma, 1976 (1a. ed.), 1978², 1983³.
Edicions en castellà: *Ha nacido un bebé*. Barcelona: Hyma*

Jocs i cançons per als infants

Barcelona: Hyma, 1977 (1a. ed.), 1978², 1979³, 1980⁴, 1981⁵, 1984⁶.
Llibre acompanyat de cassette:
Barcelona: Hyma, 1979 (1a. ed.)
Edicions en castellà: *Juegos y canciones para niños*. Barcelona: Hyma*
Edició en francès: *Comptines et chansons*. Paris: Les Deux Coqs d'Or, 1982

Mi Angel de la Guarda

Barcelona: Hyma, 1944 (1a. ed.), 1947².

El muñeco de papel

Madrid: Gilsa, 1942

Nadal: poemes i cançons

Barcelona: Hyma, 1978 (1a. ed.)
Llibre acompanyat de cassette:
Barcelona: Hyma, 1978 (1a. ed.)
Edició en castellà: *Navidad: poemas y canciones*. Barcelona: Hyma*

La princesa Risita

[San Sebastián ?]: [s.n.], [193-?]

Tic-tac: les hores del dia d'una nena

Barcelona: Hyma, 1942 (1a. ed.), 1943², 1946³, 1951⁴, 1955⁵.
Del 1956 al 1958 es publiquen 5 edicions totes elles per Hyma.

Nova presentació:

Barcelona: Hyma, 1976 (1a. ed.), 1977², 1979³, 1980⁴, 1982⁵, 1983⁶.
Edicions en castellà: *Tic-tac: las horas del día de una niña*.

Barcelona: Hyma*

Edició en francès: *Tic-Tac: quelle heure est-il?*. Paris: Les Deux Coqs d'Or, 1982

La Ventafocs. Charles Perrault. Adaptació i il·lustració de Mercè Llimona

Barcelona: Hyma, 1984
Edició castellana: *La Cenicienta*. Barcelona: Hyma, 1984.

Xupet Barcelona: Hyma, 1942 (1a. ed.)

Nova presentació:

Barcelona: Hyma, 1979 (1a. ed.), 1980².
Edicions en castellà: *Chupete*. Barcelona: Hyma*
En preparació

OBRES INFANTILS IL·LUSTRADES PER MERCÈ LLIMONA

- GIR, Ilde (Pseud. de Matilde Gironella). *Marialí: novel·la para niñas*. Barcelona: Juventud, 1947
- HOFFMANN, Heinrich. *En Perot l'escabellat*. Barcelona: Hyma, 1980
Edició en castellà: *Pedrito el greñoso*. Barcelona: Hyma, 1980
- SÁNCHEZ SILVA, José Ma. *Marcel·lí pa i vi*. Barcelona: Raylú, 1969
Edició en castellà: *Marcelino pan y vino*. Barcelona: Raylú 1969
- SEPÚLVEDA, Pilar. *Un colegio de muñecas: novel·la para niñas de 8 a 12 años*. Barcelona: Hyma, 1951 (3a. ed.)
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Anar per llana... Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1931. Vol. 7, p. 55-60
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *El badoc. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1931. Vol. 7, p. 49-54.
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *La dona que no volia rentar els plats. Rondalles populars*. Vol. 2. Barcelona: Políglota (1a. ed.) p. 25-3.
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Dos que es volien descasar. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 12, p. 55-59.
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Els estudiants de Cervera. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 8, p. 9-27
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Francesca La Bisbal. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 9, p. 7-24.
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *El gos i la cogullada. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1931. Vol. 7, p. 43-48
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Joan pobre i Joan ric. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 10, p. 49-68
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Llegenda de Santa Brígida. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 8, p. 59-75
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *La mare del sol i el pare dels sacs. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 9, p. 63-75
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Marieta i Josepet. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 11, p. 23-43
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Les santetes. Rondalles populars*. Vol. 4. Barcelona: Políglota 1930 (1a. ed.), 1932².
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Els tres consells del pagès. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1932. Vol. 12, p. 39-51
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Val més enginy que força. Rondalles populars*. Barcelona: Políglota, 1931. Vol. 7, p. 33-39
- SERRA i BOLDÚ, Valeri. *Rondalles populars*. Cobertes il·lustrades per Mercè Llimona: Vol. 8. Barcelona: Políglota, 1932
Vol. 9. Barcelona: Políglota, 1932
Vol. 10. Barcelona: Políglota, 1932

- SPYRI, Juana. *Heidi*. Barcelona: Juventud, 1927 (1a. ed.), 1931², 1935³.
- WIGGIN, Kate Douglas. *Lo que contó Rebeca a sus amigas: novel·la americana para niñas de 13 a 16 años*. Barcelona: Hyma, 1945
- WIGGIN, Kate Douglas. *Rebeca de la Granja Sol: novel·la americana para niñas de 12 a 16 años*. Barcelona: Hyma, 1943
- WALLNER, ALEXANDRA. *The Seasons with Strawberry Shortcake*. New York: Random House, 1980
- WALLNER, Alexandra. *Strawberry Shortcake and her Friends*. New York: Random House, 1980
Edició en francès: *Charlotte aux Fraises et ses amis*. Paris: Les Deux Coqs d'Or, 1982
Edició en Italià: *Le Avventure di Strawberry*. Milano: Mondadori, 1982
- WALLNER, Alexandra. *Strawberry Shortcake and the Winter: that would not End*. New York: Random House, 1982
Edició en francès: *Charlotte aux Fraises et les jeux de l'hiver*. Paris: Les Deux Coqs d'Or, 1982
- WALLNER, Alexandra. *Strawberry Shortcake's Favorite Mother Goose Rhymes*. New York: Random House, 1983
- COL·LABORACIONS:
- MI LIBRO ENCANTADO. 12 v. México: Cumbre: Exito, 1959
- MIS CHICAS: revista infantil. Madrid S.M. 1940-1944

OBRES NO INFANTILS IL·LUSTRADES PER MERCÈ LLIMONA

- GARRIGA, Ramon (L'ermità de Samalús). *Somnis entre palmes*. Barcelona: [s.n.], 1953 (Horta impr.)
- LLIMONA, Jordi. *La noia de Cadaqués i altres històries*. Barcelona: Selecta, 1973
- THRAUD, J. i J. *Leyendas de la Virgen*. Barcelona: Ediciones Mediterráneas, 1942

* Tant el nombre d'edicions en castellà com l'any de sortida de cada edició, coincideix amb el nombre i any de sortida de cada edició catalana